

Про затвердження Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України

Наказ МОН №304 від 18.04.06 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

№304 від 18 квітня 2004 року

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
7 липня 2006 р. за № 806/12680

Про затвердження Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України

На виконання Законів України "Про освіту", "Про охорону праці"
НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України (далі – Положення), що додається.
2. Надрукувати це Положення в Інформаційному збірнику Міністерства освіти і науки України.
3. Міністерству освіти і науки Автономної Республіки Крим, управлінням освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, ректорам (директорам) вищих навчальних закладів, керівникам підприємств, організацій, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, запровадити в дію це Положення.
4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Огонь Ц.Г.

Міністр

С.М.Ніколаєнко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
18.04.2006 № 304

Зареєстровано в Міністерстві
стиції України
7 липня 2006 р.
за № 806/12680

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України

1. Загальні положення

- 1.1. Це Положення встановлює порядок навчання та перевірки знань з питань охорони праці працівників навчальних закладів, установ, організацій та підприємств, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України (далі – установи та заклади освіти), а також навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності учнів, студентів, курсантів, слухачів навчальних закладів.
- 1.2. Положення розроблене з урахуванням Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15 (0231-05), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511 (далі – Типове положення).
- 1.3. Це Положення спрямоване на реалізацію системи безперервного навчання з питань охорони праці учнів, студентів, курсантів, слухачів, працівників з метою забезпечення належних, безпечних і здорових умов навчання та праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.
- 1.4. Вимоги цього Положення є обов'язковими для виконання учасниками навчально-виховного процесу, іншими працівниками установ та закладів освіти.
- 1.5. В установах та закладах освіти один раз на 3 роки складаються плани-графіки проведення навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці, які затверджуються наказом.
- 1.6. Відповідальність за забезпечення навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників навчально-виховного процесу з наступною перевіркою знань несуть керівники установ та закладів освіти.
- 1.7. Контроль за дотриманням вимог цього Положення здійснюють органи управління освітою за підпорядкуванням, органи державного нагляду за охороною праці, представники галузевої профспілки.

2. Навчання з питань охорони праці учнів, студентів, курсантів, слухачів у навчальних закладах

2.1. Навчання студентів з питань охорони праці у вищих навчальних закладах проводиться відповідно до галузевих стандартів вищої освіти. На базі галузевих стандартів, у яких надаються нормативні частини рекомендованих навчальних дисциплін з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, кожен вищий навчальний заклад розробляє програму цих навчальних дисциплін, яка затверджується його керівником.

2.2. Забезпечення належної підготовки кваліфікованих робітників з питань охорони праці в професійно-технічних навчальних закладах здійснюється у вигляді складової частини державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій, що розроблюються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1135 (1135-2002-п) "Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти".

2.3. Зміст та обсяг навчання з питань охорони праці для підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації за робітничими професіями в професійно-технічних навчальних закладах визначаються Типовою навчальною програмою з предмета "Охорона праці", що затверджується Міністерством освіти і науки України за узгодженням із спеціально вповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

При цьому теоретична частина предмета "Охорона праці" для підготовки робітників, що залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою, зазначених у Переліку робіт з підвищеною небезпекою (0232-05), затвердженому наказом Держнаглядохорон праці України від 26.01.2005 № 15 (0231-05), зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511, вивчається обсягом не менше 30 годин, а під час перепідготовки та підвищення кваліфікації – не менше 15 годин.

Специфічні питання охорони праці для конкретних професій мають вивчатися в курсах спеціальних та загальнотехнічних предметів з метою поєднання технологічної підготовки з підготовкою з охорони праці, а робочі навчальні програми цих предметів повинні включати відповідні питання безпеки праці.

Теоретична частина предмета "Охорона праці" під час професійно-теоретичної підготовки за робітничими професіями для виконання робіт, які не належать до переліку робіт з підвищеною небезпекою, вивчається в обсязі не менше 10 годин, а під час перепідготовки та підвищення кваліфікації – не менше 8 годин.

Обсяг годин предмета "Охорона праці" не може зменшуватись під час розробки робочих навчальних планів і програм.

2.4. Навчання учнів у професійно-технічних навчальних закладах за професіями, пов'язаними з роботами підвищеної небезпеки, проводиться з урахуванням вимог Положення про порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним з роботами із шкідливими та важкими умовами праці, а також з роботами підвищеної небезпеки,

затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 30.12.94 № 130 (0014-95), зареєстрованого в Мін'юсті України 20.01.95 за № 14/550 (із змінами).

2.5. У загальноосвітніх навчальних закладах під час трудового і професійного навчання здійснюється навчання з питань охорони праці у вигляді інструктажів з охорони праці. Крім цього, навчальних закладах, що надають загальну середню освіту, проводиться навчання з питань охорони життя, здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, попередження побутового травматизму (далі – безпека життєдіяльності). Обсяги, зміст навчання та форми перевірки знань з питань безпеки життєдіяльності учнів визначаються навчальними планами і програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

2.6. Навчання учнів, студентів, курсантів, слухачів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводиться як традиційними методами, так і з використанням сучасних форм організації навчання – модульного, дистанційного, екстернатного тощо, а також з використанням технічних засобів навчання – аудіовізуальних, комп'ютерних.

2.7. Під час трудового і професійного навчання на підприємствах, в установах, організаціях на учнів, студентів, курсантів, слухачів поширюється законодавство про охорону праці в такому ж порядку, що до їх працівників.

3. Організація навчання і перевірки знань працівників з питань охорони праці в установах та закладах освіти

3.1. Відповідно до Типового положення (0231-05) під час прийняття на роботу і в процесі роботи працівники установ та закладів освіти проходять інструктаж, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки в разі виникнення аварій.

3.2. В установах та закладах освіти навчання працівників з питань охорони праці проводиться у вигляді складової частини безпеки життєдіяльності, при цьому кількість годин і тематика навчання з питань охорони праці повинна відповідати Типовому положенню (0231-05). Навчання і перевірці знань підлягають усі без винятку працівники установ та закладів освіти з урахуванням умов праці та їх діяльності (педагогічної, громадської тощо).

3.3. Керівники, спеціалісти, особи, на яких покладено відповідальність щодо організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, інші працівники установ та закладів освіти, які є членами відповідної постійно діючої комісії з перевірки знань в установах та закладах освіти, один раз на три роки проходять у встановленому порядку навчання і перевірку знань з питань безпеки життєдіяльності.

3.4. Перевірка знань працівників установ та закладів освіти з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводиться за нормативно-правовими актами з охорони праці, пожежної, радіаційної безпеки тощо, додержання яких входить до їхніх функціональних обов'язків.

3.5. Особи, які суміщають професії, проходять інструктаж, навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності з основних професій і з професій за сумісництвом.

3.6. Керівники, їх заступники, на яких покладено відповідальність щодо організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, спеціалісти служби охорони праці Міністерства освіти і науки України та викладачі охорони праці вищих навчальних закладів проходять навчання і перевірку знань у Головному навчальному центрі Держпромгірнагляду МНС України відповідно до Типового положення (0231-05).

3.7. Керівники, заступники керівників, спеціалісти з охорони праці Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, органів управління освітою обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, вищих навчальних закладів, установ, організацій та підприємств, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, проходять навчання з охорони праці, безпеки життєдіяльності на базі Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти Академії педагогічних наук України (за згодою).

3.8. Навчання з питань безпеки життєдіяльності працівників, зазначених у пункті 3.7, проводиться відповідно до Типового положення (0231-05) та Навчального плану і програми навчання працівників закладів, установ, організацій і підприємств системи освіти з курсу "Безпека життєдіяльності", затвердженого Центральним інститутом післядипломної педагогічної освіти Академії педагогічних наук України.

Програма навчання керівників, заступників – 36 годин, спеціалістів з охорони праці та викладачів кафедр охорони праці – 72 години.

3.9. Керівники, заступники керівників районних (міських) органів управління освітою, професійно-технічних та інших навчальних закладів, підпорядкованих регіональним органам управління освітою, а також спеціалісти, викладачі з охорони праці, безпеки життєдіяльності проходять навчання у відповідних закладах післядипломної педагогічної освіти.

3.10. Навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності керівників дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, їх заступників, відповідальних за охорону праці, педагогічних та інших працівників, які викладають питання безпечного ведення робіт або проводять інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, а також працівників місцевих органів управління освітою проводиться на базі методичних підрозділів відповідних органів управління освітою.

3.11. Усі інші працівники закладів та установ освіти проходять навчання і перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності безпосередньо в установах та закладах освіти, їх структурних підрозділах за місцем роботи обсягом не менше 20 годин.

3.12. Перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників установ та закладів освіти проводять комісії, створені за відповідними наказами:

- Держпромгірнагляду – для працівників за п. 3.6;
- Міністерства освіти і науки України – для працівників за п. 3.7;
- регіональних органів управління освітою – для працівників за п. 3.9;
- місцевих органів управління освітою – для працівників за п. 3.10;

- навчального закладу, установи, організації, підприємства – для працівників за п. 3.11.

3.13. Перевірка знань працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності в установах та закладах освіти здійснюється комісією, склад якої затверджується наказом. Головою комісії призначається керівник або його заступник, до службових обов'язків якого входить організація роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності. У разі потреби створення комісій в окремих структурних підрозділах їх очолюють керівники відповідних підрозділів чи їх заступники.

До складу комісії входять спеціалісти служби охорони праці, представники юридичної, виробничих, технічних служб, представник профспілки з питань охорони праці, уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці. До складу комісії установи та закладу освіти можуть залучатися страхові експерти з охорони праці відповідного робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України і викладачі охорони праці, безпеки життєдіяльності, які проводили навчання.

Участь представника спеціально вповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці або його територіального управління у складі комісії обов'язкова лише під час первинної перевірки знань з питань охорони праці в працівників, які залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки.

Комісія вважається правочинною, якщо до її складу входять не менше трьох осіб.

3.14. Усі члени комісії повинні пройти навчання та перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності у порядку, установленому Типовим положенням (0231-05) та цим Положенням.

3.15. Перелік питань для перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників складається членами комісії з урахуванням місцевих умов та затверджується керівником установи чи закладу освіти вищого підпорядкування.

3.16. Формою перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників є тестування, залік або іспит.

Тестування проводиться комісією за допомогою технічних засобів (автоекзаменатори, модульні тести тощо), залік або іспит – за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування, а також творчої роботи.

3.17. Результат перевірки знань з питань охорони, безпеки життєдіяльності працівників оформлюється відповідно до додатка 1.

3.18. Особам, які під час перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності виявили задовільні результати, видається посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності (додаток 2). При цьому в протоколі та посвідченні в стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, питань безпеки життєдіяльності, виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку

знань. Видача посвідчень про перевірку знань працівникам, які проходили навчання в установі та закладі освіти, є обов'язковою лише тим, хто виконує роботи підвищеної небезпеки.

3.19. При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівники протягом одного місяця повинні пройти повторну перевірку знань.

3.20. Не допускаються до роботи працівники, які не пройшли навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

3.21. Організаційне забезпечення роботи комісії з перевірки знань (організація проведення перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, оформлення, облік і зберігання протоколів перевірки знань, оформлення і облік посвідчень про перевірку знань тощо) покладається на установу та заклад освіти, якими проводилось це навчання. Термін зберігання протоколів перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності не менше 5 років.

3.22. Відповідальність за організацію і здійснення інструктажів, навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці покладається на керівника установи та закладу освіти.

3.23. Позачергове навчання і перевірка знань працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводяться при переведенні його на іншу роботу або призначенні на іншу посаду, що потребує додаткових знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

4. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці

4.1. Відповідно до Типового положення працівники установ та закладів освіти, зазначені в Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженому наказом Держнагляд охорони праці України від 26.01.2005 №15 (0231-05), зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за №231/10511, та Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженому наказом МОЗ України та Держнагляд охорони праці України від 23.09.94 №263/121 (0018-95), зареєстрованому Міністерством юстиції України 25.01.95 за №18/554 (із змінами), проходять щороку спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

4.2. Порядок проведення спеціального навчання з питань охорони праці визначається Типовим положенням (0231-05).

4.3. Установа та заклад освіти, які мають намір проводити навчання з питань охорони праці працівників або професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою, повинні одержати відповідний дозвіл Держнагляд охорони праці або його територіального органу в порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 15.10.2003 № 1631 (1631-2003-п) "Про затвердження Порядку видачі дозволів Державним комітетом з нагляду за охороною праці та його територіальними органами" (із змінами).

4.4. Перевірка знань з питань охорони праці після проведення спеціального навчання проводиться комісією установи та закладу освіти.

У разі неможливості створити комісію з перевірки знань з питань охорони праці в установі та закладі освіти перевірка знань проводиться комісією спорідненої установи та закладу освіти за домовленістю.

Посадові особи, у тому числі фахівці з питань охорони праці установ та закладів освіти, де стався нещасний випадок (професійне отруєння) груповий або із смертельним наслідком, повинні протягом місяця пройти позачергове навчання і перевірку знань з питань охорони праці в порядку, установленому цим Положенням, якщо комісією з розслідування встановлено факт порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

4.5. Стажування, дублювання і допуск до роботи працівників установ та закладів освіти, які виконують роботи підвищеної небезпеки, проводиться відповідно до Типового положення (0231-05).

5. Організація проведення інструктажі з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності

5.1. Працівники установ та закладів освіти під час прийняття на роботу та періодично повинні проходити інструктажі з питань охорони праці, навчання щодо надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

5.2. Порядок проведення інструктажів з охорони праці з працівниками в установах та закладах освіти визначається Типовим положенням (0231-05):

5.2.1. Вступний інструктаж з охорони праці проводиться з працівниками:

- які приймаються на постійну або тимчасову роботу незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;
- які прибули до установи чи закладу освіти і беруть безпосередню участь у навчально-виховному та виробничому процесі або виконують інші роботи для цієї установи чи закладу освіти.

Вступний інструктаж проводиться спеціалістом служби охорони праці або іншою особою відповідно до наказу (розпорядження) керівника, на яку покладається цей обов'язок і яка в установленому цим Положенням порядку пройшла навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці або в приміщенні, що спеціально для цього обладнано, за програмою, розробленою службою охорони праці. Програма та тривалість інструктажу затверджуються керівником установи чи закладу освіти.

Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці (додаток 3), який зберігається службою охорони праці або працівником, що відповідає за проведення вступного інструктажу, а також у наказі про прийняття працівника на роботу.

5.2.2. Первинний інструктаж з охорони праці проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) до установи чи закладу освіти;
- який переводиться з одного структурного підрозділу установи чи закладу освіти до іншого;
- який виконуватиме нову для нього роботу;
- відрядженим працівником іншої установи чи закладу освіти, який бере безпосередню участь у навчально-виховному або виробничому процесі.

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за чинними в установі та закладі освіти інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт.

5.2.3. Повторний інструктаж з охорони праці проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником, з групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу.

Повторний інструктаж проводиться на роботах з підвищеною небезпекою – 1 раз на 3 місяці, для решти робіт – 1 раз на 6 місяців.

5.2.4. Позаплановий інструктаж проводиться на робочому місці або в кабінеті охорони праці:

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, заміні або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- при перерві в роботі виконавця більше ніж на 30 календарних днів – для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт – понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж може проводитись індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

5.2.5. Цільовий інструктаж з охорони праці проводиться:

- у разі ліквідації аварії або стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства оформлюються наряд-допуск, наказ або розпорядження;

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

5.3. Проведення інструктажів з охорони праці з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами в навчальних закладах під час проведення трудового і професійного навчання здійснюється відповідно до цього Положення.

5.3.1. Вступний інструктаж з охорони праці проводиться:

- до початку трудового або професійного навчання в навчальному закладі або на виробництві;
- у разі екскурсії на підприємство.

5.3.2. Первинний інструктаж проводиться:

- перед початком навчання в кожному кабінеті, майстерні навчального закладу;
- перед виконанням кожного навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо.

5.3.3. Позаплановий інструктаж з учнями, студентами, курсантами, слухачами проводиться при порушеннях ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо.

5.4. Інструктажі з охорони праці з учнями, студентами, курсантами, слухачами, що проводяться під час трудового і професійного навчання в навчальних закладах, проводять керівники робіт, майстри виробничого навчання та інші особи, на яких покладено наказом керівника проведення інструктажів. Такі самі інструктажі на виробництві проводять особи, на яких покладено ці обов'язки наказом керівника підприємства, організації, де учні, студенти, курсанти, слухачі проходять трудове та професійне навчання.

Реєстрація таких інструктажів проводиться:

- вступний – у журналі обліку навчальних (навчально-виробничих) занять на окремій сторінці за формою, що надається у додатку 3;
- первинний на робочому місці в кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, де проводиться трудове або професійне навчання, – у спеціальному журналі (додаток 4);
- первинний перед виконанням навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо – у журналі обліку навчальних (навчально-виробничих) занять на сторінці про запис теми уроку, навчального заняття тощо.

5.5. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці з працівниками та учнями, студентами, курсантами, слухачами, які проходять виробниче навчання та виробничу практику на підприємствах, в організаціях, проводить безпосередній керівник робіт (начальник структурного підрозділу, майстер) або фізична особа, яка використовує найману працю.

5.6. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці, особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

5.7. Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів працівників, учнів, студентів на виробництві та їх допуск до роботи особа, яка проводила інструктаж, уносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці (додаток 4). Сторінки журналу реєстрації інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

У разі виконання робіт, що потребують оформлення наряду-допуску, цільовий інструктаж здійснюється відповідно до Типового положення (0231-05).

5.8. Перелік професій та посад працівників, які проходять повторний інструктаж, затверджується керівником установи чи закладу освіти.

5.9. Тематика та порядок проведення інструктажів з питань охорони праці для учнів, студентів, курсантів, слухачів під час трудового і професійного навчання в навчальних закладах та на виробництві визначаються Типовим положенням (0231-05) з урахуванням специфіки навчання в цих закладах.

5.10. Крім проведення інструктажів з охорони праці під час трудового і професійного навчання з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, працівниками навчальних закладів у процесі навчання проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, які містять питання безпеки праці, охорони зоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, опередження побутового травматизму, дії у випадку надзвичайних ситуацій тощо.

5.11. Порядок проведення, тематика та організація проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, працівників визначаються розділом 8 Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563 (0969-01), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.11.2001 за № 969/6160.

5.12. Перед початком навчальних занять один раз на рік, а також при зарахуванні або оформленні до навчального закладу вихованця, учня, студента, курсанта, слухача проводиться вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності службами охорони праці. За умови чисельності учасників навчально-виховного процесу в закладах понад 200 вищезазначеними службами проводиться навчання з вихователями, класоводами, класними керівниками, майстрами, кураторами груп тощо, які в свою чергу інструктують вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів перед початком навчального року.

Запис про вступний інструктаж робиться на окремій сторінці журналу обліку навчальних занять (додаток 5).

5.13. Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводиться на початку навчального року перед початком занять у кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, спортзалі тощо, перед початком зимових канікул, наприкінці навчального року перед початком літніх канікул, а також за межами навчального закладу, де навчально-виховний процес пов'язаний з використанням небезпечних або шкідливих для здоров'я факторів.

Первинний інструктаж проводять викладачі, учителі, класоводи, куратори груп, вихователі, класні керівники, майстри виробничого навчання, тренери, керівники гуртків тощо. Цей інструктаж проводиться з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, аспірантами, а також з батьками, які беруть участь у позанавчальних заходах.

Запис про проведення первинного інструктажу робиться в окремому журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності, який зберігається в кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, цеху, спортзалі та іншому робочому місці. Рекомендована форма журналу наведена в додатку 6.

Учні і вихованці, які інструктуються, розписуються в журналі, починаючи з 9-го класу.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності також проводиться перед виконанням кожного завдання, пов'язаного з використанням різних матеріалів, інструментів, приладів, на початку уроку, заняття, лабораторної, практичної роботи тощо.

Первинний інструктаж, який проводиться перед початком кожного практичного заняття (практичної, лабораторної роботи тощо), реєструється в журналі обліку навчальних занять, виробничого навчання на сторінці предмета в розділі про запис змісту уроку, заняття. Вихованці, учні, студенти, слухачі, які інструктуються, не розписуються про такий інструктаж.

5.14. Позаплановий інструктаж з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, аспірантами проводиться у разі порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що може призвести чи призвело до травм, аварій, пожеж тощо, при зміні умов виконання навчальних завдань (лабораторних робіт, виробничої практики, професійної підготовки тощо), у разі нещасних випадків за межами навчального закладу.

Реєстрація позапланового інструктажу проводиться в журналі реєстрації інструктажів (додаток 5).

5.15. Цільовий інструктаж проводиться з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, аспірантами навчального закладу в разі організації позанавчальних заходів (олімпіади, турніри з предметів, екскурсії, туристичні походи, спортивні змагання тощо), під час проведення громадських, позанавчальних робіт (прибирання територій, приміщень, науково-дослідна робота на навчально-дослідній ділянці тощо). Реєстрація проведення цільового інструктажу здійснюється у журналі реєстрації інструктажів (додаток 5).

Додаток 1
до пункту 3.17 Положення про
порядок проведення навчання
і перевірки знань з питань
охорони праці в закладах,
установах, організаціях,
підприємствах,
підпорядкованих Міністерству
освіти і науки України

Зразок протоколу засідання комісії з перевірки знань з питань охорони праці

_____ (підприємство, організація, установа, навчальний заклад, їх підпорядкованість)

**ПРОТОКОЛ № _____
засідання комісії з перевірки знань працівників
з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності**

« _____ » _____ 20____ р. м. _____

Комісія у складі:

голови _____
(прізвище, ініціали, посада)

і членів комісії: _____
(прізвище, ініціали, посада)

створена на підставі наказу від « _____ » _____ 20____ р. № _____,

перевірила знання _____
(перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці,

_____ за якими проводилася перевірка знань)

№, з/п	Прізвище, ім.'я та по батькові працівника	Посада, професія (фах)	Місце роботи (для підприємства, структурний підрозділ)	Знає/не знає	Примітка
1	2	3	4	5	6

Голова комісії

_____ (підпис)

Члени комісії

(підпис)

М.П.

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Директор департаменту
професійно-технічної освіти
Міністерства освіти і науки України

Т.М.Десятов

Додаток 2
до пункту 3.18 Положення про
порядок проведення навчання
перевірки знань з питань
охорони праці в закладах,
установах, організаціях,
підприємствах,
підпорядкованих Міністерству
освіти і науки України

Обкладинка посвідчення

(Державний Герб України)

ПОСВІДЧЕННЯ
про перевірку знань з питань охорони праці,
безпеки життєдіяльності

*Перша сторінка
посвідчення*

(підприємство, організація, установа, навчальний заклад, їх підпорядкованість)

ПОСВІДЧЕННЯ № _____

Видано _____,
(прізвище, ім'я та по батькові)

посада (фах) _____,

місце роботи _____,

про те, що він(вона) пройшов(ла) навчання і виявив(ла) потрібні знання _____

(перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, безпеки життєдіяльності, за якими проводилася перевірка знань)

Підстава: протокол засідання комісії з перевірки знань від

« ____ » _____ 20 ____ р. № _____,

М.П.

Голова комісії _____
(прізвище)

_____ (підпис)

ВІДОМОСТІ ПРО ПЕРІОДИЧНУ ПЕРЕВІРКУ ЗНАНЬ

Посада (фах) _____

виявив(ла) потрібні знання _____

_____ (перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, безпеки життєдіяльності, за якими проводилася перевірка знань)

Підстава: протокол засідання комісії з перевірки знань від

« ____ » _____ 20 ____ р. № _____,

М.П.

Голова комісії _____ (прізвище) _____ (підпис)

Директор департаменту
професійно-технічної освіти
Міністерства освіти і науки України

Т.М.Десятов

Додаток 3
до пунктів 5.2.1, 5.4
Положення про порядок
проведення навчання і
перевірки знань з питань
охорони праці в закладах,
установах, організаціях,
підприємствах,
підпорядкованих Міністерству
освіти і науки України

Титульний аркуш журналу

(підприємство, організація, установа, навчальний заклад, їх підпорядкованість)

ЖУРНАЛ
реєстрації вступного інструктажу з питань
охорони праці для працівників

Розпочато «__» _____ 20__ р.

Закінчено «__» _____ 20__ р.

№, з/п	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ім'я, по батькові, особи, яку інструктують	Професія, посада особи, яку інструктують, її вік	Назва виробничого підрозділу (група, клас, гурток), до якого приймається особа, що інструктується	Прізвище, ініціали, посада особи, яка інструктує	Підписи	
						Особи, яку інструктують	Особи, яка інструктує
1	2	3	4	5	6	7	8

РЕЄСТРАЦІЯ

**вступного інструктажу з охорони праці для учнів, студентів, курсантів, слухачів
під час трудового і професійного навчання в журналі обліку навчальних
(навчально-виробничих) занять**

№, з/п	Прізвище, ім'я по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ім. я по батькові особи, яка проводила інструктаж	Підписи	
				особи, яка проводила інструктаж	особи ¹ , яку інструктують
1	2	3	4	5	6

Директор департаменту
професійно-технічної освіти
Міністерства освіти і науки України

Т.М.Десятов

---

¹ Учні розписуються у журналі інструктажу, починаючи з 9 класу

Додаток 4
до пунктів 5.4, 5.7
Положення про порядок
проведення навчання і
перевірки знань з питань
охорони праці в закладах,
установах, організаціях,
підприємствах,
підпорядкованих Міністерству
освіти і науки України

Титульний аркуш журналу

(підприємство, організація, установа, навчальний заклад, їх підпорядкованість)

ЖУРНАЛ реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці

(цех, дільниця, бригада, служба, лабораторія, майстерня тощо)

формат А4 (210 x 297)

№ з/п	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ініціали, особи, яку інструктують	Професія, посада особи, яку інструктують	Вид інструктажу (первинний, повторний, позаплановий, цільвий), назва та номер інструкції	Причина проведення позапланового або цільвого інструктажу	Прізвище, ініціали, особи, яка інструктує та перевіряє знання	Підписи	
							Особи, яку інструктують	Особи, яка інструктує
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Директор департаменту
професійно-технічної освіти
Міністерства освіти і науки України

Т.М.Десятов

Додаток 5
до пунктів 5.12, 5.14, 5.15
Положення про порядок
проведення навчання і
перевірки знань з питань
охорони праці в закладах,
установах, організаціях,
підприємствах,
підпорядкованих Міністерству
освіти і науки України

*Рекомендована форма
сторінки журналу обліку
навчальних занять*

РЕЄСТРАЦІЯ
**вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для вихованців, учнів,
студентів, курсантів, слухачів у журналі обліку навчальних занять**

№ з/п	Прізвище, ім'я по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ім. я по батькові особи, яка проводила інструктаж	Підписи	
				особи, яка проводила інструктаж	особи ² , яку інструктують
1	2	3	4	5	6

Директор департаменту
професійно-технічної освіти
Міністерства освіти і науки України

Т.М.Десятов

---

² Учні розписуються у журналі інструктажу, починаючи з 9 класу

Додаток 6
до пунктів 5.13 Положення
про порядок проведення
навчання і перевірки знань
з питань охорони праці
в закладах, установах,
організаціях, підприємствах,
підпорядкованих Міністерству
освіти і науки України

(назва навчального закладу)

ЖУРНАЛ
реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки
життєдіяльності учнів, студентів, курсантів, слухачів

(кабінет, лабораторія, цех, майстерня, спортзал тощо)

Розпочато «__» _____ 20__ р.

Закінчено «__» _____ 20__ р.

№ з/п	Прізвище, ім'я по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Клас, група	Назва інструктажу, назва інструкції	Прізвище, ім'я по батькові, посада особи, яка проводила інструктаж	Підпис особи, яка проводила інструктаж	Підпис особи ³ , яку інструктують
1	2	3	4	5	6	7	8

Директор департаменту
професійно-технічної освіти
Міністерства освіти і науки України

Т.М.Десятов

---

³ Учні розписуються у журналі інструктажу, починаючи з 9 класу

Джерело отримання інформації: Сайт Верховної Ради України © 1996-2007, сторінка «Законодавство України», Офіційний вісник України від 26.07.2006 – 2006р. № 28, стор. 277, стаття 2046